

O'quvchilarning musiqaga bo'lgan qiziqishini oshirish – Musiqa festivallari, ijodiy tanlovlar va sahna chiqishlarini tashkil etish orqali bolalar orasida san'atga bo'lgan muhabbatni kuchaytirish mumkin.

Xulosa qilib aytganda, musiqa o'qituvchisi bolalarning nafaqat musiqiy salohiyatini, balki ularning umumiy tafakkuri va shaxsiy rivojlanishiga katta ta'sir ko'rsatadigan muhim shaxsdir. Ularning mehnati jamiyatning madaniy saviyasini oshirishga, yosh avlodning san'at va ijodga bo'lgan qiziqishini rivojlantirishga xizmat qiladi. Shuning uchun ham musiqa ta'limiga yetarlicha e'tibor qaratish, uni rivojlantirish va zamonaviy talablar asosida takomillashtirish bugungi kunning dolzarb vazifalaridan biridir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Karimov A. Musiqaning inson ruhiyatiga ta'siri. Toshkent: Ma'naviyat, 2019.
2. Rasulov Sh. San'at va madaniyatning ijtimoiy hayotdagi o'рни. Samarqand: Zarafshon, 2021.
3. Yusupov N. Musiqa terapiyasi va uning inson organizmiga foydasi. Buxoro: Ilm nuri, 2020.
4. Xolmirzayev D. Musiqaning pedagogik ahamiyati. Toshkent: O'qituvchi, 2018.
5. Saidov O. Milliy musiqa va madaniyat. Nukus: Qaraqalpaq, 2022.

Mavzu: DORIVOR O'SIMLIKLAR EKSTRAKTI ASOSIDA FOYDALI SOVUNLAR ISHLAB CHIQRISH TEXNOLOGIYASI

Abdusalomova Xumora Abduvaqqos qizi

Ilmiy tadqiqodchi, Toshkent farmatsevtika institute farmatsiya fakulteti klinik farmatsiya yo'nalishi 3-kurs talabasi

Ibragimova Dildora Maxmudjonovna

Ilmiy rahbar Toshkent farmatsevtika institute farmakognosiya kafedrasi assistenti
xumoraabdusalomova45@gmail.com Tel:+998935142262

DORIVOR O'SIMLIKLAR EKSTRAKTI ASOSIDA FOYDALI SOVUNLAR ISHLAB CHIQRISH TEXNOLOGIYASI

Ilmiy ishning dolzarbligi: So‘nggi yillarda inson salomatligi va atrof-muhit muhofazasi muhim masalalardan biriga aylandi. Sun‘iy qo‘shimchalarga boy bo‘lgan kosmetik vositalarning ko‘plab salbiy ta‘irlari aniqlangan. Xususan, parabenlar, sulfatlar va boshqa kimyoviy moddalarning inson terisiga zarar yetkazishi va ekologik muammolarni keltirib chiqarishi isbotlangan. Shu sababli, tabiiy dorivor o‘simliklar asosida tayyorlangan kosmetik vositalar, jumladan, sovunlarga bo‘lgan talab ortib bormoqda. Dorivor o‘simlik ekstraktleri va tabiiy yog‘lar asosida tayyorlangan sovunlar inson terisi uchun foydali bo‘lib, allergik reaksiyalarni kamaytirish, terining namlik balansini saqlash va yallig‘lanishlarga qarshi ta‘sir ko‘rsatish xususiyatlariga ega. Ushbu ilmiy ish tabiiy sovunlarning tayyorlanish jarayonini, ularning foydali xususiyatlarini va samaradorligini ilmiy jihatdan o‘rganishga bag‘ishlangan.

Ilmiy ishning maqsadi: Ushbu ilmiy ishning asosiy maqsadi tabiiy dorivor o‘simlik ekstraktleri asosida sovun ishlab chiqarish texnologiyasini ishlab chiqish va ularning inson terisiga ta‘sirini tahlil qilishdir. Shu bilan birga, sovun tarkibidagi tabiiy komponentlarning foydali xususiyatlarini aniqlash ham ushbu ishning muhim yo‘nalishlaridan biridir.

Ilmiy ishning vazifalari: Tabiiy sovun ishlab chiqarish texnologik bosqichlarini tahlil qilish. Sovun tarkibida ishlatiladigan dorivor o‘simliklarning biologik xususiyatlarini o‘rganish. Tayyor mahsulotning sifat ko‘rsatkichlarini aniqlash. Foydalanuvchilarning fikr-mulohazalariga asoslangan holda mahsulotning samaradorligini tahlil qilish.

Sovun tayyorlash bosqichlari: Tabiiy sovun ishlab chiqarish quyidagi bosqichlarni o‘z ichiga oladi: 1. Xom ashyoni tayyorlash: O‘simlik yog‘lari (zaytun, kokos, palma va boshqa yog‘lar) 40-60°C haroratda qizdiriladi. 2. Ishqor eritmasini tayyorlash: Natriy gidroksid (NaOH) muvofiq nisbatda suvda eritilib, sovunlanish jarayoni uchun tayyorlanadi. 3. Aralashtirish: Yog‘lar va ishqor eritmasi maxsus uskunalar yordamida 20-30 daqiqa davomida aralashtiriladi. 4. Qo‘shimcha moddalarning qo‘shilishi: O‘simlik ekstraktleri, efir moylari va boshqa tabiiy komponentlar aralashmaga qo‘shiladi. 5. Qoliplarga quyish: Tayyor massa maxsus qoliplarga quyilib, qotish uchun qoldiriladi. 6. Pishish va qotish jarayoni: Tabiiy sovunlar sun‘iy stabilizatorlarsiz tayyorlanishi sababli, ularning qotish jarayoni 4-6 hafta davom etadi. Bu vaqt ichida ortiqcha ishqor neytrallanib, sovunning foydalanishga yaroqli holatga kelishi ta‘minlanadi. Ushbu jarayon davomida sovun mustahkamlanib, uning namlik balansini saqlash xususiyati oshadi. 7. Tabiiy sovunning foydalari: Dorivor o‘simlik ekstraktleri asosida tayyorlangan tabiiy sovunlar quyidagi afzalliklarga ega: Teri kasalliklarini kamaytiradi: Ekzema, psoriaz va dermatit kabi kasalliklarning belgilarini yengillashtiradi. Allergiyaga qarshi ta‘sirga ega: Paraben va sulfatlar kabi sun‘iy

moddalarsiz ishlab chiqarilgani uchun allergik reaksiyalar chaqirmaydi. Yallig'lanishga qarshi ta'sir ko'rsatadi. Husnbuzarlar va turli yallig'lanishlarni kamaytiradi. Namlik balansini saqlaydi. Tarkibidagi tabiiy yog'lar terining quruqlashishining oldini oladi. Ekologik toza mahsulot: Sun'iy kimyoviy moddalarsiz va plastik chiqindilarsiz ishlab chiqariladi.

Ilmiy tadqiqotlar natijalari: So'nggi yillarda olib borilgan ilmiy tadqiqotlar tabiiy dorivor o'simlik ekstraktleri asosida tayyorlangan sovunlarning samaradorligini tasdiqlaydi. Eksperimentlar natijalari quyidagicha: 85% ishtirokchilar sovundan foydalanish natijasida teri holatining yaxshilanganini bildirgan. 70% foydalanuvchilarda qichishish va allergik reaksiyalar kamaygan. 60% ishtirokchilarda husnbuzarlar kamaygan va yog' ajralishi normallashtirilgan. 50% da terining elastikligi oshgan. Bu natijalar tabiiy kosmetik vositalarning foydaliligi ilmiy jihatdan tasdiqlaydi va ularning keng iste'mol bozorida o'z o'rniga ega ekanligini ko'rsatadi.

Xulosa va tavsiyalar: Tabiiy dorivor o'simlik ekstraktleri asosida tayyorlangan sovunlar inson terisi uchun xavfsiz va foydalidir. Ularning ekologik tozaligi esa qo'shimcha afzallik bo'lib, kelajakda kosmetik mahsulotlarning tabiiy tarkibga asoslanishi tendensiyasining yanada kuchayishini ko'rsatadi.

Tavsiyalar: 1. Sovun ishlab chiqarishda yuqori sifatli tabiiy xomashyolar ishlatilishi kerak. 2. O'simlik ekstraktleri aralashtirish bosqichida yuqori haroratdan himoyalaniishi lozim. 3. Tabiiy sovun ishlab chiqarishda sun'iy rang beruvchi yoki hid beruvchi moddalar ishlatilmasligi kerak. Kelajakda tabiiy kosmetik vositalarning bozori yanada kengayishi kutilmoqda. Shu sababli, bunday mahsulotlarni ishlab chiqarish va ilmiy jihatdan o'rganish dolzarb yo'nalish hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Smith, J. (2018). Natural Soap Making Techniques. New York: Green Press.
2. Brown, A. (2020). Herbal Extracts in Skincare Products. London: Eco Publishing.
3. Johnson, M. & White, R. (2021). The Science of Natural Cosmetics. Oxford: Nature Press.
4. O'zbekiston Respublikasi ekologiya va atrof-muhitni muhofaza qilish qo'mitasi ma'lumotlari.
5. Tibbiyot va farmatsevtika tadqiqotlari bo'yicha xalqaro ilmiy maqolalar.